

Sygn. akt VI U 690/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Renata Sekinda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 marca 2014 r. w S.

sprawy E. D. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania E. D. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 15 marca 2013 roku znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. D. (1) prawo do emerytury rolniczej, poczynając od 1 lutego 2013r.

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 marca 2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił E. D. (1) prawa do emerytury rolniczej, uznając, że ubezpieczony nie udokumentował przebycia co najmniej 30 letniego okresu ubezpieczenia rolniczego. Organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego jedynie 27 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresu ubezpieczenia rolniczego, odmawiając zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego przede wszystkim okresu pracy we własnym gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1981 r. Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, że w tym czasie istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne przez właściciela, tymczasem ubezpieczony opłacanie składek rozpoczął dopiero od 1 stycznia 1983r.

E. D. (1) odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wyjaśnił, że nie płacił składek, gdyż korzystał z ustawowego zwolnienia od obowiązku ich opłacania. Wskazał też, że prowadził wyłącznie działu specjalne produkcji rolnej, tj. uprawę warzyw i kwiatów pod osłonami, opłacając z tego tytułu należne podatki.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację sformułowaną w zaskarżonej decyzji. Przyznał, że ubezpieczony spełnił dwie inne przesłanki wymagane do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Zwrócił jednak uwagę na brak możliwości doliczenia mu do stażu pracy okresu pełnienia zasadniczej służby wojskowej (z uwagi na treść przepisu art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), a także okresu

pracy we własnym gospodarstwie rolnym (z uwagi na nieprzedstawienie dowodów opłacania składki za ten okres lub zwolnienia z jej opłacania).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. (1) urodził się w dniu (...) W dniu 18 lutego 2013 r. złożył w KRUS wniosek o emeryturę rolniczą.

Ubezpieczony wniósł o uwzględnienie w jego stażu ubezpieczeniowym m.in. okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w C. od 15 września 1975 r. do 22 kwietnia 1976 r. oraz we własnym gospodarstwie rolnym od 22 kwietnia 1976 r. do 1 marca 1982 r.

Organ rentowy do stażu ubezpieczeniowego rolników zaliczył ubezpieczonemu m.in. okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 15 września 1975 r. do 30 czerwca 1977 r., przyjmując łącznie za udowodnione przebycie 27 lat, 9 miesięcy i 16 dni okresów ubezpieczenia społecznego rolników.

Niesporne, a nadto dowody: dokumentacja w aktach KRUS dot. E. D..

E. D. (1) do 31 sierpnia 1975r. wykonywał pracę zarobkową, będąc zatrudnionym na podstawie umowy o pracę. Ostatnim jego miejscem pracy był Zespół Szkół (...) w R..

Dowody: świadectwa pracy – k. 28-33 akt KRUS dot. E. D..

Rodzice E. T. i G. D. do 1977 posiadali własne gospodarstwo rolne położone w K. (obecnie w granicach administracyjnych C.), przy ulicy (...). Gospodarstwo rolne było wydzielone z nieruchomości o powierzchni 0,9690 ha, położonej w K., działka nr (...), której byli współwłaścicielami (ich udział wynosił 2/4) razem z A. G. (udział 1/4) i A. G. (udział 1/4).

We wrześniu 1975 E. D. podjął pracę w gospodarstwie swoich rodziców. Od 15 września 1975r. został przy tym zameldowany na pobyt stały w C., przy ul. (...). Jego ojciec, T. D., był w tym czasie członkiem Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w C., którego ze spółdzielnią łączyła umowa kontraktacji warzyw i kwiatów. E. D. (1) przejął prowadzenie gospodarstwa swojego ojca, który w tym czasie pracował zawodowo.

W dniu 23 kwietnia 1976r. E. D. (1), po ukończeniu kursu ogrodniczego, uzyskał tytuł mistrza w zawodzie ogrodnik-warzywnik.

W tym też czasie, w dniu 22 kwietnia 1976r., na skutek regulacji własności został jednym ze współwłaścicieli tego gospodarstwa, razem ze swoimi rodzicami oraz siostrą mamy, I. G.. Gospodarstwo zostało fizycznie podzielone – większość terenu zajmowały szklarnie, którymi zajmował się E. D. (1) razem ze swoimi rodzicami. Jego ciotka, I. G., w tym czasie faktycznie w ogóle nie zajmowała się w ogóle gospodarstwem, była tylko jego formalną współwłaścicielką.

E. D. (1) mieszkał w tym czasie razem ze swoimi rodzicami. Razem z nimi mieszkali tam także jego siostra – A. D., osoba niepełnosprawna, poruszająca się na wózku inwalidzkim oraz młodszy brat, urodzony w (...) roku.

Pracę w gospodarstwie wykonywał nieprzerwanie do stycznia 1978 roku, kiedy to wyjechał ze S.. W dniu 17 stycznia 1978 roku wymeldował się z C. i zameldował się w S.. Do K. wrócił po śmierci ojca, która nastąpiła 3 listopada 1978 roku. Od dnia 16 listopada 1978r. został ponownie zameldowany w C. przy ulicy (...). Od tego czasu podjął samodzielną pracę w należącym do ojca gospodarstwie, które prowadził aż do marca 1982r. Od 25 grudnia 1979r. w związku z zawarciem związku małżeńskiego z K. Ł., gospodarstwo stało się współwłasnością obojga małżonków.

W tym czasie E. D. (3) – aż do 1 stycznia 1983r. – korzystał z ustawowego zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Od 1 marca 1982 roku przeprowadził się do J. (gmina Ż.), gdzie rozpoczął - wspólnie z żoną - prowadzenie gospodarstwa rolnego. Grunty pod gospodarstwo nabywał w latach 1981-1983. Od 1 marca 1982r. został także wymeldowany z C..

W dniu 10 stycznia 1991r. E. D. zawarł ze swoim bratem, M. D., umowę darowizny na podstawie której przeniósł na brata własność swojego udziału w nieruchomości rolnej położonej w C. – K., przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...).

Dowody:

- zaświadczenie Urzędu Miasta C. z 28.02.2014r. - k. 67 akt sprawy;
- kopia dyplomu mistrzowskiego - k. 6 akt KRUS dot. E. D.;
- wyjaśnienia prezesa Spółdzielni (...)w C.wraz z odpisem z rejestru członków Spółdzielni - k. 33-35 akt sprawy;
- zaświadczenie z akt ewidencji ludności UM w C. – k. 12 akt KRUS dot. E. D.;
- akt własności ziemi z 22.04.1976r. – k. 15 akt KRUS dot. E. D.;
- akty notarialne dot. nabycia nieruchomości rolnych – k. 16-19 akt KRUS dot. E. D.;
- umowa darowizny z 10.01.1991r. – k. 20-21 akt KRUS dot. E. D.;
- zeznania E. D. (1) – w formie elektronicznej (koperta z nagraniem k. 43 akt sprawy) oraz transkrypcja – k. 49-50v akt sprawy;
- dokumentacja z Urzędu Gminy w B. – k. 54-61 akt sprawy;
- pismo KRUS P. Terenowej w Ż. z 21.02.2014r. – k. 64 akt sprawy.

Dokumentacja dotycząca opłacania przez E. D. (1) składek i podatków w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w C. aktualnie nie istnieje, bowiem została zniszczona z uwagi na upływ czasu jej archiwizowania.

Dowód: postanowienie Prezydenta Miasta C. z 24.01.2013r.o odmowie wydania zaświadczenia – k. 13 akt KRUS dot. E. D..

W dniu 10 października 2008 roku małżonkowie D. sprzedali cały swój udział w nieruchomości rolnej położonej w J., gdzie prowadzili gospodarstwo rolne. Od tego czasu E. D. (1) nie prowadzi działalności rolniczej.

Dowód:

- umowa przeniesienia własności z 10.10.2008r. –k. 24-25 akt KRUS dot. E. D.;
- zaświadczenie Urzędu Gminy w B. z 17 grudnia 2012r. – k. 27 akt KRUS dot. E. D..

Udowodniony i niesporny okres podlegania przez E. D.ubezpieczeniom społecznym, który może zostać wzięty pod uwagę przy przyznawaniu mu prawa do emerytury rolniczej – z pominięciem lat 1978-1981 wynosi co najmniej 27 lat, 9 miesięcy i 16 dni. Wiek 60 lat E. D. (1)osiągnął w dniu (...).

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

W przepisie art. 19 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu obowiązującym na dzień złożenia przez ubezpieczonego wniosku o emeryturę), wskazano że emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący w przypadku mężczyzn 60 lat, 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Przepis art. 20 ust. 1 z kolei stanowi, że do okresów ubezpieczenia, wymaganych stosownie do art. 19 ust. 2 pkt 2, zalicza się okresy: 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., 3) od których zależy prawo do emerytury w myśl przepisów emerytalnych. Z kolei w myśl przepisu art. 6 pkt 14, ilekroć w ustawie jest mowa o okresach podlegania określonego ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się tylko takie okresy, za które opłacano przewidziane w odpowiednich przepisach składki na te ubezpieczenia, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

Z przytoczonych regulacji prawnych wynika, że przesłanką uzyskania prawa do emerytury rolniczej jest podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w rozumieniu opłacania składek na to ubezpieczenie. Ubezpieczenie takie nie istniało w okresie między 19 września 1938 r. a 30 września 1969 r. Obowiązek opłacania przez rolników indywidualnych składek na ubezpieczenie społeczne został wprowadzony ustawą z 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników. Obowiązek ten utrzymały następnie wszystkie późniejsze ustawy dotyczące ubezpieczenia społecznego rolników, rozszerzając go od 1983 r. na domowników.

Jeżeli chodzi o ustawę z 27 października 1977r., należy jednak zwrócić uwagę także na regulację zamieszczoną w przepisie art. 40. Zgodnie z nią, rolnik, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, był zwolniony od obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania

W niniejszym postępowaniu ubezpieczony kwestionował prawidłowość rozstrzygnięcia Prezesa KRUS w zakresie, w jakim organ rentowy uznał, że nie udowodnił on wymaganego okresu ubezpieczenia rolniczego. Wskazywał, że zaliczeniu do jego stażu ubezpieczeniowego powinien podlegać także okres pracy w gospodarstwie rolnym, którego od roku 1976 był współwłaścicielem, położonym w C. – K..

W ocenie sądu stanowisko ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach rentowych organu i tych przedłożonych do akt sprawy, nadsyłanych m.in. przez szereg organów i instytucji państwowych i samorządowych. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też sąd ocenił je jako wiarygodne. Tak samo ocenił sąd zeznania ubezpieczonego, które znalazły pełne potwierdzenie w treści zgromadzonych dokumentów.

W ocenie sądu ze wszystkich tych dowodów wynika jasno, że E. D. co najmniej od kwietnia 1976r., kiedy to uzyskał dyplom mistrza ogrodnika do 17 stycznia 1978r. (przy czym okres do 30 czerwca 1977r. został już zaliczony przez organ rentowy) oraz następnie od 16 listopada 1978r. do końca lutego 1982r. (tj. do przeniesienia się do J.) prowadził własne gospodarstwo rolne, na którym uprawiał tzw. warzywa przyspieszone. Był przy tym w owym czasie współwłaścicielem gruntu, na którym znajdowało się gospodarstwo, był także zameldowany pod adresem, pod którym mieścił się budynek mieszkalny. Z treści archiwalnych dokumentów – ściągniętych do akt samodzielnie przez sąd, z akt Urzędu Gminy w B. (właściwego z uwagi na siedzibę kolejnego gospodarstwa rolnego, którego właścicielem był ubezpieczony) wynika przy tym jasno, że ubezpieczony musiał w owym czasie prowadzić taką działalność. Należy tu wskazać przede wszystkim na treść oryginalnego podania ubezpieczonego, datowanego na 17 lipca 1981r., kiedy to zwracał się z prośbą o sprzedaż mu z Państwowego Funduszu Ziemi gospodarstwa rolnego o powierzchni 8,10 ha (k. 56 akt). Trzeba przy tym zauważyć, iż zostało ono złożone w czasach, gdy wszystko – także aktywność życiowa obywateli była przez państwo ściśle reglamentowana i kontrolowana, a ubezpieczony ubiegał się o sprzedaż mu gruntów na cele preferencyjne, powołując się na chęć stworzenia „własnego wielkotowarowego gospodarstwa specjalistycznego o profilu produkcji warzywniczej” i swoje kilkuletnie doświadczenie. W ocenie sądu nie jest możliwym, aby podawane wówczas przez

E. D. informacje – w szczególności o tym, iż aktualnie prowadzi razem z żoną „przejęte w użytkowanie po śmierci ojca gospodarstwo ogrodnicze” nie zostały w jakikolwiek sposób zweryfikowane, i to pozytywnie, skoro E. D. uzyskał wówczas zgodę na zakup gruntów rolnych.

Bez znaczenia dla możliwości przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury jest nadto w ocenie sądu fakt, iż E. D. nie wykazał, aby w spornym okresie faktycznie opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Należy bowiem zwrócić uwagę, iż z uwagi na swój młody wiek (35 lat ukończył dopiero w roku 1987) korzystał on z przewidzianego przepisem art. 40 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ustawowego zwolnienia z obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania. Skoro zaś z informacji udzielonej przez placówkę KRUS w Ż. wynika, iż na pewno z takiego zwolnienia korzystał w roku 1982, a od roku 1983 rozpoczął opłacanie składek, ów okres pięcioletniego zwolnienia musiałby przypadać na lata 1978-1982. W ocenie sądu tak właśnie było, co pośrednio wynika także z faktu, że w listopadzie 1978r. zmarł ojciec ubezpieczonego, co sprawiło, że ponownie zamieszkał on w C.-K., przejmując już ostatecznie gospodarstwo rolne rodziców do prowadzenia.

Oznacza to, że ów okres winien być E. D. zaliczony do stażu ubezpieczeniowego wymaganego dla celów emerytalnych. Po zaliczeniu zaś tego okresu – łącznie z okresami ubezpieczenia uwzględnionymi przez organ rentowy - rolniczy staż ubezpieczeniowy E. D. przekroczył zatem 30 lat. Do jego osiągnięcia „brakowało” ubezpieczonemu tylko 2 lat, 2 miesiące i 4 dni, a z ustaleń sądu wynika, że podlegał ubezpieczeniom społecznym nawet przez czas nieco dłuższy.

W myśl normy art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznych rolników, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.

Stosownie do treści przepisu art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Ubezpieczony 60 rok życia ukończył w dniu (...).r., jednakże wniosek o emeryturę złożył w lutym 2013 r.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał E. D. (1) prawo do emerytury rolniczej od 1 lutego 2013 r. (tj. od miesiąca złożenia wniosku).